

Quản lý hoạt động câu lạc bộ ở các trường tiểu học quận Hai Bà Trưng, thành phố Hà Nội theo Tiếp cận tham gia

Hoàng Thùy Linh

Trường Tiểu học Lê Văn Tám, quận Hai Bà Trưng - Hà Nội
Received: 4/4/2024; Accepted: 9/4/2024; Published: 12/4/2024

Abstract: This study proposes measures to manage club activities in primary schools in Hai Ba Trung district, Hanoi city according to the participation approach. A total of 30 administrators and 90 teachers from 3 primary schools in Hai Ba Trung district participated in the study through survey responses and in-depth interviews. Research results show that the majority of administrators and teachers believe that the organization of club activities and the management of club activities follow the participation approach of primary schools in the area during the school years. Through initial steps, certain results have been achieved. In particular, planning and organizing club activities with the active participation of educational forces in the school. Diverse forms of organizing club activities have attracted the active participation of elementary school students. However, the organization and management of club activities for elementary school students according to the participation approach still reveals some limitations in both the level and implementation results in the organization and instruction stages. implementation direction; Inspection and evaluation of the organization and implementation of club activities for elementary school students according to the participation approach. Primary schools and administrators need to have specific measures in managing club activities to improve the quality of club activity management in primary schools.

Keywords: Club, club activity management, elementary school, access to participation

1. Đặt vấn đề

Trong hệ thống giáo dục (GD) quốc dân, Tiểu học là bậc học có ý nghĩa rất quan trọng, là nền tảng ban đầu cho việc hình thành và phát triển toàn diện nhân cách của con người, tạo nền móng vững chắc cho giáo dục phổ thông (GDPT) và cho các bậc học tiếp theo trong hệ thống GD quốc dân. Cùng với các bậc học khác, GD tiểu học phải đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương pháp (PP) dạy học để HS có cơ hội rèn luyện và phát triển kỹ năng tư duy, giúp cho người học có tri thức mới, năng động, sáng tạo khi giải quyết các vấn đề trong thực tiễn cuộc sống.

Hội nghị lần thứ 8 Ban Chấp hành Trung ương ĐCS VN (khoá XI) đã thông qua Nghị quyết số 29/NQ-TW ngày 4 tháng 11 năm 2013: Phát triển GD&ĐT là nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài, chuyển mạnh quá trình GD từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học, học đi đôi với hành, lý luận gắn với thực tiễn. Trong Nghị quyết 88/2014/QH13 về việc Đổi mới chương trình, sách giáo khoa GDPT, Quốc hội cũng đã quy định: Đổi mới chương trình, sách giáo khoa GDPT nhằm tạo chuyển biến căn bản, toàn diện về chất lượng và hiệu quả GDPT; kết hợp dạy chữ, dạy người và định hướng nghề

NGHIỆP; góp phần chuyển nền GD nặng về truyền thụ kiến thức sang nền GD phát triển toàn diện cả về phẩm chất và năng lực, hài hoà đức, trí, thể, mỹ và phát huy tốt nhất tiềm năng của mỗi HS. Tại Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 Ban hành Chương trình GDPT cũng đề cập: Chương trình GDPT mới được xây dựng theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực của HS; tạo môi trường học tập và rèn luyện giúp HS phát triển hài hoà về thể chất và tinh thần, trở thành người học tích cực, tự tin, biết vận dụng các PP học tập tích cực để hoàn chỉnh các tri thức và KN nền tảng, có ý thức lựa chọn nghề nghiệp và học tập suốt đời.

Tổ chức hoạt động CLB cho HS là một chủ đề không mới, nó đã được rất nhiều cá nhân và tổ chức nghiên cứu từ góc độ một trường học cho đến một ngành, một lĩnh vực và bao quát cho cả một quốc gia. Trên thế giới và VN cũng có một số nghiên cứu về vấn đề này như: Nghiên cứu của (Lamborn et al, 1992; Finn, 1993), nghiên cứu của Hà Đình Tú (2011), Hoàng Thu Minh (2016), Hà Huy Hải (2014), Trần Trọng Nam (2016). Ở VN một số CLB cũng được các nhà trường cũng đã quan tâm tổ chức. Chẳng hạn như CLB thể dục thể thao để tạo sân chơi cho HS được quy định tại Điều 3 Thông tư 48/2020/TT-

BGDĐT, trong đó qui định thành lập, quản lý, phát triển CLB các môn thể thao tùy thuộc điều kiện thực tế của nhà trường và nhu cầu, sở thích tập luyện, sức khỏe của HS, SV. Hoặc tổ chức các CLB giáo dục KN công dân số cho HS dựa trên các chính sách về CDS của Nhà nước và ngành, trong đó có Quyết định 131/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ban hành ngày 25/01/2022, phê duyệt Đề án “*Tăng cường ứng dụng CNTT và CDS trong GD&ĐT giai đoạn 2022-2025, định hướng đến năm 2030*”.

Tuy nhiên, do nhiều nguyên nhân khách quan và chủ quan, hiệu quả hoạt động của các CLB chưa cao, chưa thu hút được sự quan tâm, tham gia của GV, CBQL, HS và cha mẹ HS.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Câu lạc bộ trong các trường tiểu học

Theo Claas Wegner, Nicole Issak, Katharina Tesch và Carolin Zehne (1999) cho rằng: “CLB là nơi tổ chức các hoạt động ngoại khóa đa dạng, nhiều chủ đề và lĩnh vực khác nhau. HS tham gia thuộc nhiều nhóm tuổi, tham gia dựa trên nguyên tắc tự nguyện và họ không nhận được điểm số trong và sau quá trình tham gia CLB”.

CLB trong các trường TH thực chất là một thiết chế văn hóa rất sinh động, vì nó được tham gia bởi những HS có cùng sở thích, nhu cầu. Việc hình thành CLB trong các nhà trường được nhà trường lên kế hoạch vận hành và triển khai đa dạng có hiệu quả, sao cho những hoạt động của CLB gắn với việc thực hiện các yêu cầu của chương trình GD nhằm phát triển những năng lực và phẩm chất của người học.

CLB có những đặc điểm sau:

- Hoạt động ngoại khóa mang tính tự nguyện, phù hợp với hứng thú của cá nhân.

- Không chịu sự hạn chế của chương trình, không mang tính bắt buộc. Nội dung thay đổi tùy theo nguyện vọng và yêu cầu của cá nhân. Nhưng không phải là không tiến hành một cách thống nhất và không cần một sự lãnh đạo cần thiết. Đơn vị quản lý CLB biên soạn một chương trình TLTK có định hướng cho hoạt động CLB, những tài liệu có tính chất hướng dẫn. Ban chủ nhiệm CLB thể dựa trên tài liệu này để đặt một kế hoạch công tác cụ thể thích hợp cho một thời kỳ nhất định.

Nội dung và hình thức thực hiện các CLB:

- Các CLB có thể thực hiện các nội dung đa dạng, trong đó có thể có nhiều nội dung mới lạ và thú vị như CLB Robotica với Các cách tiếp cận và PP khác nhau được sử dụng (Filippov và cộng sự, 2017a, 2017b; Lynch, 2017; Panskyi và cộng sự, 2019), Các CLB

Khoa học, CLB STEM (Feldman & Pirog (2011), Afterschool Alliance 2011) trong đó báo cáo về sự tham gia của GV và HS vào nghiên cứu khoa học đích thực trong các CLB khoa học ngoài trường tại các trường TH ở Hoa Kỳ.

2.2. Tiếp cận tham gia

Tiếp cận tham gia là hướng tới việc mọi người cùng đóng góp ý kiến, công sức bản thân để đảm bảo hoàn thành mục tiêu; tham gia trong hoạt động CLB là quá trình thực hiện các hoạt động GD nhưng có sự tương tác giữa mọi người, mọi bộ phận thông qua việc cùng nhau đóng góp ý kiến và xác định rõ trách nhiệm của bản thân trong hoạt động đó nhằm đạt hiệu quả cao mục tiêu chung của hoạt động CLB.

Việc tham gia này được nhà trường điều tiết thông qua việc thông tin về hoạt động của CLB cho những thành viên có liên quan, huy động sự tham gia của HS, người giám hộ và các lực lượng trong xã hội cùng tổ chức và thực hiện để đảm bảo đạt được mục tiêu đề ra.

2.3. Quản lý các CLB trong trường tiểu học theo Tiếp cận tham gia

a) *Vai trò của việc quản lý các CLB các trường tiểu học theo Tiếp cận tham gia*

Quản lý hoạt động CLB được hiểu là hệ thống những tác động tự giác, có ý thức, mục đích, có kế hoạch, có hệ thống, hợp quy luật của chủ thể quản lý (Hiệu trưởng, BGH) đến đối tượng thực hiện hoạt động CLB là đội ngũ GV, NV, HS, CMHS và các lực lượng GD trong và ngoài nhà trường nhằm thực hiện có chất lượng và hiệu quả mục tiêu hoạt động CLB cho HS của nhà trường.

Việc quản lý hoạt động CLB là một cách thức tốt để HSTH phát triển các KN xã hội, thu thập kiến thức và học hỏi các KN chuyên môn về những chủ đề mà các em yêu thích, cũng như trải nghiệm những điều mới lạ bên ngoài lớp học chính khóa.

b) *Hoạt động quản lý các CLB các trường tiểu học theo Tiếp cận tham gia*

Để thực hiện việc quản lý các CLB các trường TH theo *Tiếp cận tham gia* một cách có hiệu quả, Hiệu trưởng nhà trường cần chú trọng các hoạt động sau:

- Xây dựng kế hoạch hoạt động CLB theo *Tiếp cận tham gia*,

- Tổ chức thực hiện kế hoạch hoạt động CLB cho HS trường TH theo *Tiếp cận tham gia*

- Chỉ đạo thực hiện các hoạt động CLB theo *Tiếp cận tham gia* theo kế hoạch

- Kiểm tra đánh giá việc tổ chức các hoạt động CLB theo *Tiếp cận tham gia* trong trường TH.

2.4. Các điều kiện phục vụ cho tổ chức hoạt động theo Tiếp cận tham gia

a) Yếu tố chủ quan

* Năng lực quản lý của CBQL nhà trường

Năng lực và phẩm chất của đội ngũ lãnh đạo, quản lý, đứng đầu là Hiệu trưởng là yếu tố tác động mạnh nhất trong các yếu tố ảnh hưởng đến việc tổ chức hoạt động CLB cho HS. Hiệu trưởng điều hành để đảm bảo rằng nhà trường sẽ thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ GDĐT và không ngừng phát triển. Điều hành nhằm đảm bảo rằng mọi hoạt động diễn ra trong nhà trường, liên quan đến nhà trường và do các cán bộ, GV tiến hành đều được chủ động thiết kế nhằm phát huy tối đa các nguồn lực và năng lực của nhà trường, tăng năng suất và hiệu quả nhằm không ngừng đáp ứng nhu cầu của HS và xã hội.

* Trình độ năng lực của đội ngũ GV, NV

Đề công tác tổ chức hoạt động CLB hiệu quả thì cán bộ GV, NV nhà trường cần phải có nhận thức đầy đủ, đúng đắn, rõ nét về nó; phải hiểu rõ về ý nghĩa, tầm quan trọng, nội dung và phương thức tổ chức hoạt động CLB của trường mình. Chính vì vậy, năng lực của cán bộ GV, NV của trường không chỉ chăm lo chuyên môn mà còn phải được đào tạo thêm về tâm lý, GD, nâng cao năng lực tự học, tự rèn luyện, bổ sung KN nghiệp vụ để tăng cường KN tổ chức hoạt động CLB đa dạng và hiệu quả cho HS.

* Đặc điểm tâm sinh lý HSTH

Sự tác động mang tính hai chiều thứ nhất các đặc điểm tâm lý, sinh lý lứa tuổi HSTH như đã trình bày ở phần trước nó ảnh hưởng trực tiếp đến thực hiện hoạt động CLB: Về thể chất và não bộ phát triển chưa hoàn thiện; mới bước vào việc học tập là nhiệm vụ chính; kinh nghiệm và vốn sống còn hạn chế nên mặc dù chúng khá năng động, muốn khám phá nhưng do vốn sống, kinh nghiệm và hạn chế về thể chất, tâm lý chưa vững nên sự thích ứng với môi trường, thiết lập các mối quan hệ còn hạn chế nên rất cần có sự quan tâm phối hợp giữa lực lượng GD trong nhà trường và xã hội, đặc biệt là cha mẹ HS trong GD ở nhà và cùng GV trong thực hiện các hoạt động CLB.

b) Yếu tố khách quan

* Các văn bản chỉ đạo của cấp trên

Các quyết định, văn bản hướng dẫn của các bộ, ngành, địa phương đặc biệt ngành GD tác động trực tiếp các trường TH tổ chức CLB. Bên cạnh đó, ở phía các trường TH sự quản trị tốt hoạt động xác định kế hoạch với mục tiêu, nhiệm vụ phù hợp; sự quan tâm của hiệu trưởng và các cơ quan chức năng trong nhà trường luôn có vai trò quan trọng giúp các lớp mà trực

tiếp là đội ngũ GVCN thực hiện tốt hoạt động CLB ở các lớp.

* Điều kiện CSVC

Điều kiện CSVC có vai trò quan trọng trong việc thực hiện. Bởi khi tiến hành hoạt động CLB cần có các điều kiện đảm bảo CSVC trang thiết bị phục vụ thực hiện và bảo đảm an toàn: Môi trường cảnh quan nhà trường được thiết kế hợp lý; sân vườn thoáng nhiều trang thiết bị dạy học; phòng đa chức năng; kinh tế tài chính; phương tiện chuyên chở... có đủ các yếu tố thì CLB mới thực hiện được hiệu quả.

* Cha mẹ HS và cộng đồng dân cư

Công tác giáo dục HS rất cần sự phối hợp chặt chẽ giữa nhà trường, gia đình và xã hội... Ba lực lượng này có những chức năng riêng nhưng cần phối hợp tạo nên sức mạnh tổng hợp để thực hiện tốt hoạt động GD. Khác với các hoạt động dạy học thông thường, CLB cần kinh phí để hoạt động khi địa phương có điều kiện kinh tế và văn hóa phát triển; có nhiều doanh nghiệp; gia đình HS có điều kiện, lãnh đạo địa phương, các tổ chức chính trị xã hội và cha mẹ HS luôn quan tâm giúp đỡ hoạt động học tập của con thì các trường TH dễ dàng huy động các nguồn lực xã hội hóa để thực hiện các hoạt động CLB và ngược lại.

3. Kết luận

CLB là hoạt động GD nhằm phát triển toàn diện các phẩm chất và năng lực cho HS. Trên cơ sở làm rõ mục tiêu, chương trình, nội dung và hình thức tổ chức CLB giúp đội ngũ CBQL thực hiện tốt hơn việc quản lý hoạt động CLB cho HSTH.

Quản lý hoạt động CLB bao gồm: lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo thực hiện và kiểm tra, đánh giá thực hiện hoạt động CLB. Để thực hiện tốt hoạt động này hiệu trưởng các trường TH phải thấy được những tác động, mối quan hệ của các yếu tố ảnh hưởng như: trình độ năng lực của đội ngũ CBQL và GV, HS trong nhà trường, sự phối hợp giữa các lực lượng GD trong và ngoài nhà trường, điều kiện kinh tế, văn hóa, sự quan tâm của các cấp để thực hiện tốt hoạt động CLB.

Tài liệu tham khảo

[1] ĐCS Việt Nam (2014), *Nghị quyết số 88/2014/QH13 ngày 28/11/2014 về việc Đổi mới chương trình, SGK giáo dục phổ thông*, Hà Nội.

[2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2020 tháng 12 năm 2018 về ban hành Chương trình GDPT*. Hà Nội.

[3] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số 48/2020/TT-BGDĐT ngày 31/12/2020 về Quy định về hoạt động thể thao trong nhà trường*, Hà Nội.